

ผู้มีสิทธิขอรับสิทธิบัตร (Patent Applicant)

ดร. เลอสรร ธนสุกาญจน์

lerson@lerson.com

มาตราเกี่ยวกับผู้มีสิทธิขอรับ สิทธิบัตร ประกอบด้วยสามส่วน

ใช้กับทั้งสิทธิบัตรการประดิษฐ์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ และอนุสิทธิบัตร

- มาตรา 10: ผู้มีสิทธิขอรับสิทธิบัตร
- มาตรา 11: สิทธิขอรับสิทธิบัตรของลูกจ้างและนายจ้าง
- มาตรา 12: บำเหน็จพิเศษสำหรับลูกจ้างที่ทำการประดิษฐ์
- มาตรา 13: บำเหน็จพิเศษสำหรับข้าราชการ
- มาตรา 14: สัญชาติและภูมิลำเนาของบุคคลซึ่งจะขอรับสิทธิบัตรได้
- มาตรา 15: การขอรับสิทธิบัตรร่วมกัน
- มาตรา 16: หลัก First To File

การพิจารณาความมีสิทธิในการขอรับสิทธิบัตร จะต้องพิจารณาเงื่อนไขเหล่านี้ไปที่ละข้อ ถ้า ผ่านทั้ง 5 ข้อถึงจะมีสิทธิขอรับสิทธิบัตร

1. เป็นผู้ประดิษฐ์เอง หรือรับโอน หรือรับมรดก ตามมาตรา 10 (ถ้ามี co-inventor ก็ขอรับสิทธิบัตรร่วมกันได้ตามมาตรา 15 ยกเว้นสละสิทธิ หรือติดต่อไม่ได้ หรือขาดคุณสมบัติข้ออื่น)
2. ไม่เข้ากรณีจ้างทำของ ตามมาตรา 11 วรรคแรก ถ้าเป็นจ้างทำของ สิทธิตกแก่นายจ้างหรือผู้ว่าจ้าง หน่วยราชการ องค์การของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ
3. ไม่เข้ากรณีลูกจ้างใช้วิธีการ สถิติ หรือรายงานฯ ตามมาตรา 11 ถ้าเข้ากรณีนี้ สิทธิตกแก่นายจ้างหรือผู้ว่าจ้าง หน่วยราชการ องค์การของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ
4. ไม่ว่าจะเป็นคนบุคคล หรือนิติบุคคล (เช่นนายจ้าง ฯลฯ) ต้องมีสัญชาติ หรือมีภูมิลำเนา (อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้) ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 14
5. ไม่มีผู้อื่นขอรับสิทธิบัตรในการประดิษฐ์เดียวกันไว้ก่อน ตามมาตรา 16

ผู้มีสิทธิขอรับสิทธิบัตร

มาตรา ๑๐ ผู้ประดิษฐ์เป็นผู้มี
สิทธิขอรับสิทธิบัตร และมี
สิทธิที่จะได้รับการระบุชื่อว่าเป็นผู้ประดิษฐ์ในสิทธิบัตร

สิทธิขอรับสิทธิบัตรย่อมโอน
และรับมรดกกันได้

การโอนสิทธิขอรับสิทธิบัตร
ต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือ
ชื่อผู้โอนและ ผู้รับโอน

Paris Convention Article
4ter: The inventor shall have
the right to be mentioned
as such in the patent.

มีคนเข้าใจผิดว่า ถ้าโอนสิทธิ
การขอรับสิทธิบัตรให้ผู้อื่น เช่น
ให้นายจ้างไปแล้ว ผู้ประดิษฐ์จะ
ไม่ได้รับการระบุชื่อไว้ในสิทธิ
บัตร

กฎหมายรองรับการโอนสิทธิ
และการรับสิทธิโดยทางมรดก
แล้วโอนต่อไปเป็นช่วงๆ ก็ได้
หนังสือโอนสิทธิขอรับสิทธิบัตร
เป็นเอกสารประจำ TLO

ผู้ประดิษฐ์ร่วม

มาตรา ๑๕ ถ้ามีบุคคลหลายคนทำการประดิษฐ์ร่วมกัน บุคคลเหล่านั้นมีสิทธิขอรับสิทธิบัตรร่วมกัน

ในกรณีผู้ประดิษฐ์ร่วมคนใดไม่ยอมรับร่วมขอรับสิทธิบัตร หรือติดต่อไม่ได้ หรือไม่มีสิทธิขอรับสิทธิบัตร ผู้ประดิษฐ์คนอื่นจะขอรับสิทธิบัตรสำหรับการประดิษฐ์ที่ได้ทำร่วมกันนั้น ในนามของตนเองก็ได้

ผู้ประดิษฐ์ร่วมซึ่งไม่ได้ร่วมขอรับสิทธิบัตรจะขอเข้าเป็นผู้ร่วมขอรับสิทธิบัตรเมื่อใดก็ได้ ก่อนมีการออกสิทธิบัตร เมื่อได้รับคำขอแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งกำหนดวันสอบสวนไปยังผู้ขอรับสิทธิบัตร ในการนี้ให้ส่งสำเนาคำขอไปยังผู้ขอรับสิทธิบัตรและผู้ร่วมขอรับสิทธิบัตรคนอื่นด้วย

ในการสอบสวนตามวรรคสาม พนักงานเจ้าหน้าที่จะเรียกผู้ขอรับ สิทธิบัตรและผู้ร่วมขอรับสิทธิบัตร มาให้ถ้อยคำชี้แจงหรือให้ส่งเอกสารหรือสิ่งใดเพิ่มเติม ก็ได้ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการสอบสวนและอธิบดีได้วินิจฉัยแล้ว ให้แจ้งคำวินิจฉัยไปยังผู้ขอรับสิทธิบัตรและผู้ร่วมขอรับสิทธิบัตร

[อุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยของอธิบดีไปยังคณะกรรมการสิทธิบัตรภายใน 60 วัน ตามมาตรา 72]

นายจ้าง-ลูกจ้าง

- มาตรา ๑๑ [จ้างทำของ] สิทธิขอรับสิทธิบัตรสำหรับการประดิษฐ์ซึ่งลูกจ้างได้ประดิษฐ์ขึ้น โดยการทำงานตามสัญญาจ้างหรือโดยสัญญาจ้างที่มีวัตถุประสงค์ให้ทำการประดิษฐ์ ย่อมตกได้แก่นายจ้างเว้นแต่สัญญาจ้างจะระบุไว้เป็นอย่างอื่น

[ใช้วิธีการ สติติ หรือรายงานของนายจ้าง] ความในวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับแก่กรณีที่ลูกจ้างทำการประดิษฐ์สิ่งหนึ่งสิ่งใดด้วยการใช้วิธีการ สติติหรือรายงานซึ่งลูกจ้างสามารถใช้หรือล่วงรู้ได้เพราะการเป็นลูกจ้างตามสัญญาจ้างนั้น แม้ว่าสัญญาจ้างจะมีได้เกี่ยวข้องกับการประดิษฐ์

- มาตรา ๑๒ เพื่อส่งเสริมให้มีการประดิษฐ์และเพื่อความเป็นธรรมแก่ลูกจ้างในกรณีที่การประดิษฐ์ของลูกจ้างตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ถ้านายจ้างได้รับประโยชน์จากการประดิษฐ์หรือนำสิ่งประดิษฐ์นั้นไปใช้ ให้ลูกจ้างมีสิทธิได้รับบำเหน็จพิเศษจากนายจ้างนอกเหนือจากค่าจ้างตามปกติได้

ให้ลูกจ้างที่ทำการประดิษฐ์ตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง มีสิทธิได้รับ บำเหน็จพิเศษจากนายจ้าง

สิทธิที่จะได้รับบำเหน็จพิเศษจะถูกตัดโดยสัญญาจ้างหาได้ไม่

การขอรับสิทธิตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ยื่นต่ออธิบดีตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้อธิบดีมีอำนาจกำหนดบำเหน็จพิเศษ ให้แก่ลูกจ้างตามที่เห็นสมควรโดยคำนึงถึงค่าจ้าง ความสำคัญในการประดิษฐ์ ประโยชน์ ที่นายจ้างได้รับหรือจะได้รับจากการประดิษฐ์ดังกล่าว และเงื่อนไขอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง [อุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยของอธิบดีไปยังคณะกรรมการสิทธิบัตรภายใน 60 วัน มาตรา 72]

- มาตรา ๑๓ [สิทธิของข้าราชการ ฯลฯ ในการรับบำเหน็จพิเศษ] เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการประดิษฐ์ของข้าราชการ หรือพนักงานองค์การของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ให้ถือว่าข้าราชการ หรือพนักงานองค์การของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจมีสิทธิเช่นเดียวกับลูกจ้างตามความในมาตรา ๑๒ เว้นแต่ระเบียบของทางราชการหรือองค์การของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจนั้น จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

สัญชาติและภูมิลำเนาของบุคคลที่จะขอรับสิทธิบัตรได้

มาตรา ๑๔ บุคคลที่จะขอรับสิทธิบัตรได้ต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

[มีสัญชาติ]

- (๑) มีสัญชาติไทย หรือเป็นนิติบุคคลที่มีสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในประเทศไทย
- (๒) มีสัญชาติของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญา หรือความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิบัตรซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย
- (๓) มีสัญชาติของประเทศที่ยินยอมให้บุคคลสัญชาติไทยหรือนิติบุคคลที่มีสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในประเทศไทยขอรับสิทธิบัตรในประเทศนั้นได้

[มีภูมิลำเนา]

- (๔) มีภูมิลำเนา หรืออยู่ในระหว่างการประกอบอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรมอย่างแท้จริงและจริงจังในประเทศไทย หรือประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิบัตรซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย

TRIPS
[PARIS]

>40

หลัก First To File

- มาตรา ๑๖ ในกรณีบุคคลหลายคนต่างทำการประดิษฐ์อย่างเดียวกันโดยไม่ได้ร่วมกัน ให้บุคคลซึ่งได้ยื่นคำขอรับสิทธิบัตรไว้ก่อนเป็นผู้มีสิทธิรับสิทธิบัตร
- ถ้ายื่นคำขอรับสิทธิบัตร ในวันเดียวกัน ให้ทำความเข้าใจกันว่า จะให้บุคคลใดมีสิทธิแต่ผู้เดียวหรือให้มีสิทธิร่วมกัน
- ถ้าตกลงกันไม่ได้ภายในเวลาที่อธิบดีกำหนด ให้คู่กรณีนำคดีไปสู่ศาลภายในกำหนดเก้าสิบวัน นับแต่วันสิ้นระยะเวลาที่อธิบดีกำหนด ถ้าไม่นำคดีไปสู่ศาลภายในกำหนดดังกล่าว ให้ถือว่า บุคคลเหล่านั้นละทิ้งคำขอรับสิทธิบัตร

ตัวอย่างที่ 1:

สิทธิของผู้ประดิษฐ์ร่วม

- โจทก์กับพืชายร่วมกันออกแบบผลิตภัณฑ์แผงสายอากาศเครื่องรับโทรทัศน์และวิทยุ ทั้งสองมีสิทธิขอรับสิทธิบัตรร่วมกันตามมาตรา 65 ประกอบมาตรา 15 วรรคหนึ่ง พืชายทราบดีถึงการไปขอรับสิทธิบัตรโดยโจทก์ผู้เป็นน้อง แต่เขาไม่ยอมร่วมไปขอรับสิทธิบัตรร่วมกับโจทก์ด้วย เพราะไม่ทราบขั้นตอนรายละเอียดในการดำเนินงานและติดต่อเจ้าหน้าที่ โจทก์ผู้ออกแบบผลิตภัณฑ์ร่วมจึงมีสิทธิขอรับสิทธิบัตรสำหรับการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้ทำร่วมกันนั้นในนามของตนเองได้ตามมาตรา 65 ประกอบด้วยมาตรา 15 วรรคสอง โจทก์ยอมเป็นผู้ทรงสิทธิบัตรตามคำขอรับสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ ... โดยสมบูรณ์ มีอำนาจฟ้อง [ผู้ละเมิดสิทธิบัตร] ได้ [คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7769/2547]

ตัวอย่างที่ 2: การโอนสิทธิในการขอรับสิทธิบัตร

- ผู้รับโอนสิทธิในการยื่นขอรับสิทธิบัตร มีอำนาจตั้งตัวแทนและมอบอำนาจในการยื่นคำขอรับสิทธิบัตร อุทธรณ์ ฯลฯ ได้ก่อนจะได้รับโอนสิทธิ แต่ในวันกระทำการ (ยื่นคำขอ) ผู้รับโอนสิทธิต้องได้รับโอนสิทธิมาแล้ว
[คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5341/2533]